

Qui som els Rroma?

Proposta didàctica

Objectius:

- ↻ Estimular l'interès i el respecte per la identitat i les cultures diferents a la pròpia.
- ↻ Propiciar el diàleg respectuós i la reflexió en grup sobre les diferències i les similituds que hi han entre diverses cultures i també entre persones.
- ↻ Afavorir el sentiment de pertinença a un grup (el grup classe).

Activitats

1. Al voltant del text

Als qui no hagueu gaudit de la sessió prèvia **Qui som els Rroma?**, la lectura del text us permetrà connectar amb l'activitat que proposem i també abordar algunes qüestions específiques que tot seguit comentem, adients perquè tothom les treballi després de la lectura, que es pot realitzar de forma individual o bé col·lectiva.

Es tracta de partir de la informació que es dona sobre el poble gitano per mirar d'establir vincles i paral·lelismes amb les cultures dels nois i noies de la classe, de manera que tothom pugui aportar una part de la seva experiència i coneixements per compartir-los amb els companys, d'una manera respectuosa, amb la intenció d'incrementar i potenciar el respecte per la identitat cultural de cadascú.

Al començament del text que us proporcionem es parla, per exemple, del viatge que van fer els gitanos partint de l'Índia, el seu país d'origen, i que els ha portats a llocs d'arreu del món. Si al grup hi han alumnes provinents d'altres països i/o cultures, això vol dir que bé ells o bé les seves famílies han hagut de viatjar fins a arribar aquí i que, per tant, poden establir un cert paral·lelisme amb algunes de les experiències viscudes pel poble gitano al llarg dels segles. Seria una bona ocasió per a parlar sobre això amb els companys i el que ha suposat per a cadascú haver hagut de deixar el seu país d'origen, haver d'aprendre una llengua nova, adaptar-se a alguns costums del país d'acollida, etc. Hi han altres coses en el text que poden donar peu a establir paral·lelismes, com ara el fet

Qui som
els Rroma?

2

d'haver hagut de canviar d'ofici o bé d'haver de suportar prejudicis i estereotips per part d'algunes persones, etc.

Independentment d'això, també podeu proposar algun exercici de comprensió lectora i aprofitar el text per demanar als alumnes que elaborin un resum, de tipus esquema, del seu contingut.

Si us interessa ampliar el coneixement sobre la història del poble gitano, us recomanem que consulteu l'apartat d'història del cd-rom **Més junts** (*Maj Khetane*), que, juntament amb altres materials per a treballar la cultura gitana, forma part de la caixa d'eines 07 sobre llengua, interculturalitat i cohesió social, editada pel Departament d'Educació, i que podeu sol·licitar en préstec a qualsevol Centre de Recursos o Servei Educatiu de Catalunya.

També us recomanem el web següent: <http://www.institutoculturagitana.es/inicio.php>

2. Dossier per als alumnes

Hem elaborat un dossier amb sis activitats diferents que podeu fotocopiar per als vostres alumnes. Cada activitat està plantejada en un full diferent i cap no està numerada, de manera que podeu utilitzar en l'ordre que vulgueu allò que cregueu convenient, en funció del perfil dels vostres alumnes, dels continguts que us interressi treballar, etc.

Les activitats estan pensades per ser desenvolupades en contextos multiculturals, és a dir, amb grups o classes on hi hagin alumnes provinents de diferents països i cultures, ja que del que es tracta, entre altres coses, és d'estimular el coneixement mutu fent que siguin els mateixos alumnes la font d'informació bàsica sobre els seus trets culturals específics. Si les activitats es desenvolupen en contextos molt homogenis i amb poca diversitat en aquests sentit, caldrà adaptar algunes activitats i/o resoldre-les de manera diferent a la que es proposa.

Determinades activitats es poden treballar de manera individual, i d'altres, en grup; però totes estan pensades per compartir la informació i les reflexions que se'n derivin entre tots els alumnes, tot estimulant el diàleg respectuós, tal com hem indicat en els objectius. Pot ser recomanable, en certs casos, formar grups d'alumnes que hagin nascut al mateix país o que pertanyin a la mateixa cultura, per tal de treballar algunes de les qüestions.

Després de conèixer el contingut del dossier, decidiu vosaltres mateixos de quina manera preferiu proposar les activitats als vostres alumnes i com voleu agrupar-los, tenint present el que hem comentat.

A través de les activitats s'aborda el treball de les diferents competències bàsiques, tant de les transversals com de les centrades a conèixer i habitar el món.

Les sis activitats que proposem tenen els objectius següents:

✦ **Esbrinar** on és situat el país d'origen del poble gitano i el de tots els companys que formin el grup classe utilitzant un planisferi polític en blanc.

Partim de la base que cada alumne sap situar correctament sobre el mapa el seu propi país d'origen o el de la seva família, de manera que la correcció pot anar a càrrec de tots, sense que calgui consultar cap mapa polític. Pot ser interessant, però, utilitzar-ne un de referència per comentar altres aspectes relacionats amb els països amb què no s'hagi treballat, que és molt probable que siguin molts, així com qualsevol altre aspecte que es consideri convenient. Les preguntes que s'enuncien després no pretenen posar en evidència el desconeixement dels alumnes de la geografia del món, sinó estimular la seva reflexió sobre el que saben i el que no saben i sobre les estratègies que se'ls acudeixi que podrien posar en pràctica per aprendre algunes coses. També se'ls demana que desenvolupin algun aspecte de competència matemàtica.

✦ **Esbrinar** què saben els alumnes sobre els països d'origen i la cultura dels seus companys.

L'activitat pot donar peu a detectar prejudicis i estereotips i desconeixement, en general, sobre les cultures d'origen dels companys o de les seves famílies, així com tot el contrari. La intenció és estimular l'intercanvi d'informació entre els alumnes de diverses procedències i el respecte mutu a través del diàleg. Per tant, seria ideal que s'exposessin en públic les respostes.

✦ **Pensar i transmetre** als companys les coses que a cadascú li agradaria que els altres sabessin sobre la cultura d'origen pròpia o de la seva família.

Aquesta activitat, igual que l'anterior, es pot fer en grup i pretén propiciar de nou l'intercanvi entre els diferents nois i noies del grup, tot donant-los l'oportunitat de fer partícips els altres de les coses que a un li semblen especialment importants sobre el seu país d'origen i cultura, i que no tenen per què formar part de cap currículum escolar. En moltes ocasions, els prejudicis són producte de la manca d'informació i del desconeixement, de manera que el fet d'incrementar el coneixement sobre les especificitats culturals de cada alumne pot contribuir a millorar les relacions entre ells.

🔗 **Fer** un exercici sobre préstecs lingüístics provinents del *Rromano*.

Aquesta activitat se centra en aspectes lingüístics i pot donar lloc a altres activitats amb l'objectiu de cercar paraules de la nostra llengua que tinguin l'origen en altres llengües diferents. Els sis mots de l'exercici acceptats pel diccionari són: 'xaval', 'caló', 'calés', 'halar', 'pirar' i 'ful'. I la correspondència de significats és la següent:

Paraules provinents del <i>Rromano</i>	Significat
xaval	'noi'
xinorri	'petit'
xungo	'dolent'
camelar	'voler, estimar'
caló	'gitano'
currar	'treballar'
calés	'diners'
halar (jalar)	'menjar'
pirar	'anar-se'n'
xorrrar	'robar'
menda	'jo'
panyí	'aigua'
ful	'fals'

🔗 **Reflexionar** sobre el significat de les paraules 'prejudici' ('prèvia opinió') i 'estereotip' ('sòlida imatge') i ser conscients de la necessitat d'usar el llenguatge amb precisió si es volen evitar malentesos.

Aquesta activitat també està centrada en aspectes lingüístics i pretén fer evident com és d'important parlar o escriure escollint amb cura les paraules adequades per a expressar realment allò que volem dir.

Qui som
els Rroma?
4

Qui som
els Rroma?

5

✦ **Dissenyar** una bandera (expressió simbòlica d'una identitat) que representi el grup classe.

Aquesta activitat es pot abordar des de l'àrea d'educació visual i plàstica i donar-hi una transcendència més gran que la que pot tenir si es resol exclusivament en el dossier. No és pas una activitat senzilla, ja que implica haver de tenir en compte especialment els aspectes que són comuns a tots els companys de la classe, és a dir valorar tot allò que comparteixen i els uneix. Abans de treballar en el disseny de la bandera, és recomanable tenir una conversa al voltant d'aquestes qüestions, de manera que tothom pugui aportar-hi el seu parer i desenvolupar una reflexió conjunta. Com a font d'informació i d'inspiració, pot ser interessant veure i comentar les banderes dels diferents països d'origen dels alumnes per conèixer les diverses simbologies que inclouen. Si es treballa des de l'àrea d'educació visual i plàstica, es podran abordar amb més profunditat aspectes de caire compositiu, expressiu, etc, i potser, també, organitzar un petit concurs entre les banderes dissenyades per escollir entre tots la que millor representi el grup.